

Balans 2014

Contact

Fedasil
Hoofdzetel
Kartuizersstraat 21
B-1000 Brussel
T +32 2 213 44 11
F +32 2 213 44 22
info@fedasil.be
www.fedasil.be

Ce bilan est également disponible en français.
This review is also available in English.

Verantwoordelijke uitgever: **Jean-Pierre Luxen**, Directeur-generaal | Redactieverantwoordelijke: **Mieke Candaele** | Coördinatie: **Benoît Mansy** | Lay-out: **Marthe De Clercq** | Foto's: **Fedasil** | Vertalingen: **Oneliner** en **Fedasil** | Druk: **Geers Offset** (gedrukt op gerecycleerd papier) | Alle rechten voorbehouden - Niets uit deze uitgave mag onder welke vorm ook worden gereproduceerd, niet op elektronische of mechanische wijze en evenmin door fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever | Brussel, april 2015.

Inhoud

VOORWOORD VAN JEAN-PIERRE LUXEN, DIRECTEUR-GENERAAL VAN FEDASIL	5
DE GEBEURTENISSEN VAN 2014	6
OPVANG VAN ASIELZOEKERS	8
VRIJWILLIGE TERUGKEER	15
INTERNATIONALE ACTIVITEITEN	18

Voorwoord van de directeur-generaal van Fedasil

Ik heb het genoegen u de Balans 2014 voor te stellen van het Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers. Het voorbije jaar

werd gekenmerkt door een gevoelige toename van de asielaanvragen in België en bijgevolg een stijging van het aantal personen in de opvangstructuren van Fedasil en zijn partnerorganisaties.

De actualiteit drukt ons met de neus op de tragische feiten: de conflicten in de wereld drijven elke dag een ongeëvenaard aantal migranten op de vlucht. De humanitaire ramp die zich momenteel afspeelt op de Middellandse Zee overstijgt de Belgische en Europese context. Toch wil Fedasil, trouw aan zijn opdracht, bijdragen aan een humanitaire oplossing voor een extreem complexe problematiek.

Onze bijdrage bestaat meer bepaald uit de deelname aan het programma voor hervestiging van vluchtelingen in België. Via dit internationale solidariteitsproject wil ons land met de steun van de federale regering - in 2014-2015 onder andere 300 Syriërs opvangen die gevlucht waren naar Turkije of Libanon, en ook honderd Congolese vluchtelingen uit Burundi. Dit project biedt deze mensen reële toekomstperspectieven.

Ook op Europees niveau stelt Fedasil zijn expertise ter beschikking van andere landen of

buitenlandse partners, in het bijzonder in Zuid-Europa. Ons agentschap neemt regelmatig deel aan de missies van EASO, het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken. Onze medewerkers deelden onder meer hun kennis en ervaring met collega's in Italië, Griekenland, Cyprus en Bulgarije om hen te helpen bij de opvang van asielzoekers.

Tot slot vestig ik nog de aandacht op het nieuwe opvangmodel dat Fedasil invoert met de steun van onze Staatssecretaris en dat ons land een grotere flexibiliteit geeft inzake de opvang van asielzoekers. Vandaag zijn wij in staat om een antwoord te bieden op een plotse grote instroom of op een eventuele vraag van de regering om meer migranten op te vangen.

We willen ook tegemoetkomen aan de specifieke behoeften van alle personen die recht hebben op opvang, ongeacht hun profiel, de stand van hun procedure of hun kwetsbaarheid. Met ons opvangmodel willen we de kwaliteit van de dienstverlening verbeteren en de migranten die in ons land aankomen een menswaardig verblijf bieden. Dit doel kunnen we alleen maar realiseren met de waardevolle inbreng van onze talrijke opvang- en terugkeerpartners.

Ik wens u een aangename lectuur.

Jean-Pierre Luxen,
24 april 2015

De gebeurtenissen van 2014

NIEUWE POLITIEKE OVERHEID

De federale regering Michel I legde op 11 oktober 2014 de eed af, met Theo Francken als staatssecretaris voor Asiel en Migratie. Hij volgt Maggie De Block op en is dus bevoegd voor Fedasil en de andere asielinstanties. Het regeerakkoord en de beleidsnota van dhr. Francken voorzien onder andere in een nieuw opvangmodel, snelle en correcte procedures en een bijzondere aandacht voor niet-begeleide minderjarigen en de vrijwillige terugkeer van migranten.

EVALUATIE VAN HET TERUGKEERTRAJECT

Fedasil organiseerde in 2014 een grootschalige bevraging bij 500 maatschappelijk werkers om het terugkeertraject te evalueren. Dit traject, dat in 2012 werd ingevoerd, heeft als doel personen die een negatieve beslissing krijgen in verband met hun asielaanvraag aan te moedigen om vrijwillig terug te keren. Uitgeprocedeerde asielzoekers krijgen een open terugkeerplaats toegewezen. Er zijn 300 plaatsen beschikbaar, verdeeld over 4 centra van Fedasil. De evaluatie bevat 21 aanbevelingen om het terugkeertraject te verbeteren. Sinds eind 2014 voert Fedasil deze aanbevelingen uit.

EBOLAPREVENTIE

Sinds 2014 woedt de virusziekte Ebola in West-Afrika. In samenwerking met de Dienst Vreemdelingenzaken en de FOD Volksgezondheid nam Fedasil extra voorzorgsmaatregelen voor asielzoekers die uit een risicogebied komen. Er werd een procedure ingevoerd om hun gezondheidstoestand te controleren. Het besmettingsrisico blijft echter zeer gering. Er werd in 2014 geen enkel verdacht geval geregistreerd in de opvang.

DEONTOLOGISCHE CODE VOOR HET PERSONEEL

Een Ministerieel Besluit heeft een deontologische code vastgelegd voor het personeel dat betrokken is bij de opvang van asielzoekers. De code werd opgesteld door een werkgroep met vertegenwoordigers van de partners en medewerkers van Fedasil en beschrijft een aantal gedragsregels. Vier kernwaarden vormen de basis van onze deontologie: respect, cliëntgerichtheid, onpartijdigheid en discretie. Fedasil werkte een communicatiecampagne en een opleiding voor zijn personeel uit, onder het motto "Hoe verschillend ook, we dragen dezelfde waarden".

AFBOUW VAN DE OPVANGCAPACITEIT

In december 2014 keurde de Ministerraad een besparingsplan goed waardoor het budget van Fedasil in 2015 met 16,4 miljoen euro wordt teruggeschroefd. Deze besparing wordt grotendeels gerealiseerd door een vermindering van de opvangcapaciteit. 1212 plaatsen zullen definitief verdwijnen (waaronder het opvangcentrum van Fedasil in Virton, dat in december 2014 sloot) en 845 plaatsen worden omgevormd tot bufferplaatsen. In totaal gaat het dus om 2057 plaatsen. Deze maatregelen, die al werden aangekondigd in het regeerakkoord, zijn het logische gevolg van de besparingen die gelden voor alle federale instellingen. Het is de bedoeling om de opvangcapaciteit terug te brengen tot het niveau van voor de opvangcrisis (in 2008 waren er 16000 opvangplaatsen). Deze maatregelen vormen ook de tweede fase in de reorganisatie die al in 2013 begon: van 2013 tot 2014 werden er al 5748 plaatsen gesloten.

MY FUTURE

In september 2014 lanceerde Fedasil het proefproject 'My future'. Dit project richt zich tot niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) die geen wettelijk verblijf in België in het vooruitzicht hebben. 'My future' biedt hun een intensieve en gestructureerde begeleiding en bereidt hen voor op hun toekomstig leven als volwassene. Deze begeleiding wordt georganiseerd vanuit de centra van Fedasil in Bovigny en Arendonk. Dankzij individuele coaching, groepssessies en een beroepsopleiding kan de jongere toekomstplannen maken. Elke NBMV kan zich op vrijwillige basis inschrijven voor 'My future'.

KWALITEITSNORMEN VOOR DE OPVANG

Het managementplan van Fedasil voorziet een gelijkwaardige opvang in alle opvangstructuren. Het vastleggen van kwaliteitsnormen is dan ook één van de prioriteiten van het Agentschap. In 2014 organiseerde Fedasil de eerste proefaudits in twee opvangcentra. Tijdens de audits toetste Fedasil de normen op het vlak van infrastructuur en veiligheid. Dankzij de proefaudits kan de dienst Kwaliteit zijn methodologie bijstellen en de impact van de normen bepalen. In de toekomst zal Fedasil ook de normen op het vlak van materiële hulp en begeleiding van bewoners toetsen.

Opvang van asielzoekers

24.323 personen hebben in 2014 een opvangplaats aangevraagd bij de Dispatching van Fedasil. 16.566 van hen hebben een opvangplaats gekregen, in vergelijking met 15.455 personen in 2013 (+7%). De stijging van het aantal opgevangen personen is een gevolg van het toenemende aantal asielaanvragen in België in 2014 (+9% tegenover 2013). Syrië is het voornaamste land van herkomst van de personen die in 2014 werden opgevangen.

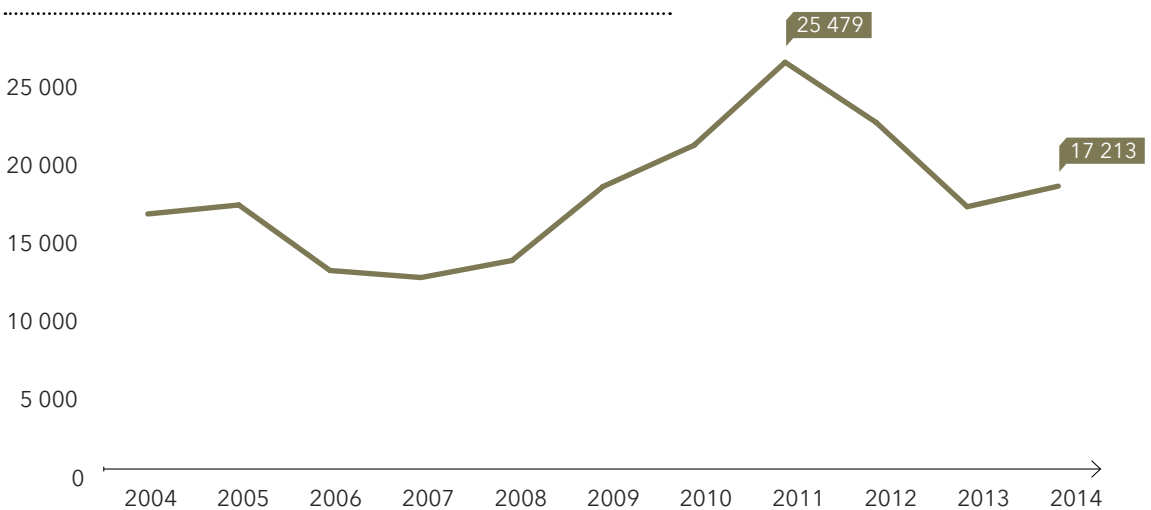
Eind 2014 beschikten Fedasil en zijn partners over een totaal van 18.015 plaatsen, verdeeld over collectieve centra en individuele opvang. In een jaar tijd ging het aantal plaatsen met meer dan 2.800 omlaag. Zoals bepaald in het regeerakkoord zal de capaciteit verder dalen in de loop van 2015 tot 16.636 plaatsen wat overeenkomt met de operationele capaciteit in 2008, vóór de opvangcrisis. Fedasil beschikt ook over een reservecapaciteit: ongebruikte 'bufferplaatsen' die in het geval van een plotse toestroom van asielzoekers snel gebruiks-

klaar kunnen zijn. Eind 2014 telde het netwerk 1.433 bufferplaatsen (niet meegeteld bij de totale capaciteit).

Ook al registreerde Fedasil in 2014 meer vertrekken dan aankomsten (16.566 aankomsten en 17.476 vertrekken, dus een negatief saldo van 910 personen), toch is de bezetting in de opvangstructuren gestegen als gevolg van de sterke daling van de capaciteit. Eind 2014 bedroeg de bezettingsgraad in het opvangnetwerk 77%, tegenover 71% eind 2013.

Het profiel van de bewoners is vergelijkbaar met dat van de voorgaande jaren: het zijn grotendeels gezinnen (56% van de opgevangen personen) en alleenstaande mannen (32%) die meestal wachten op een antwoord op hun asielaanvraag. Syrië, Afghanistan, Rusland en Guinee zijn de voornaamste landen van herkomst van de personen die in 2014 werden opgevangen.

Evolutie asielaanvragen (dossiers) in België (bron CGVS)

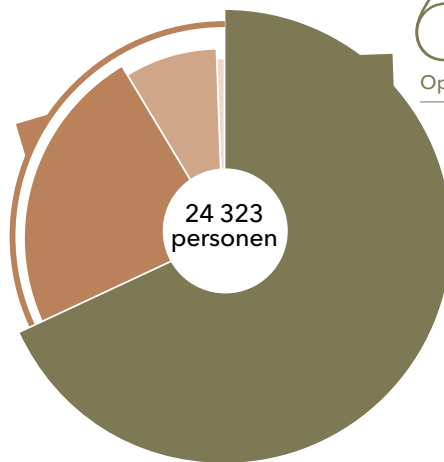
Aanvragen voor opvang bij de Dispatching van Fedasil in 2014

32%

Niet-opgevangen personen

- Meervoudige asielaanvragen*
- No show**
- Niet-toewijzingen***

- * Het recht op opvang geldt niet automatisch voor personen die een 2de asielaanvraag indienen (of meer dan 2)
- ** Personen die geen opvangplaats wensen
- *** EU-burgers

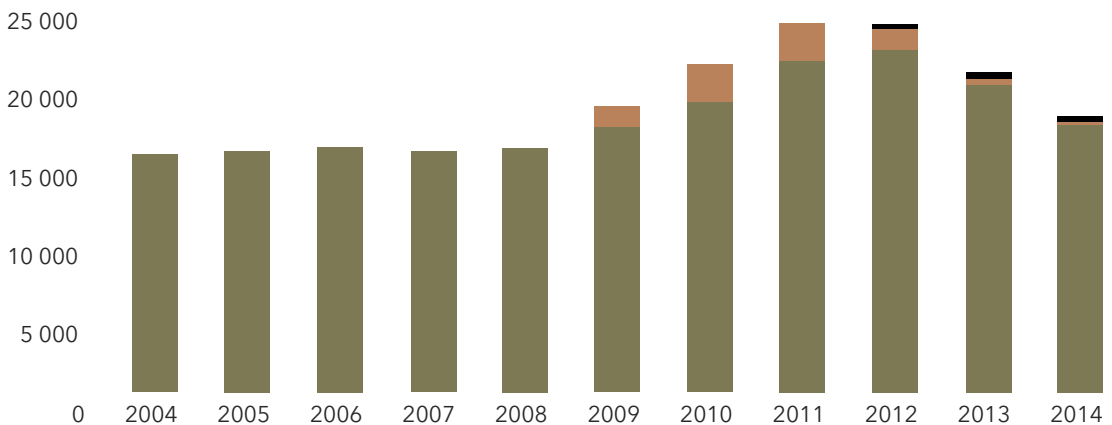

68%

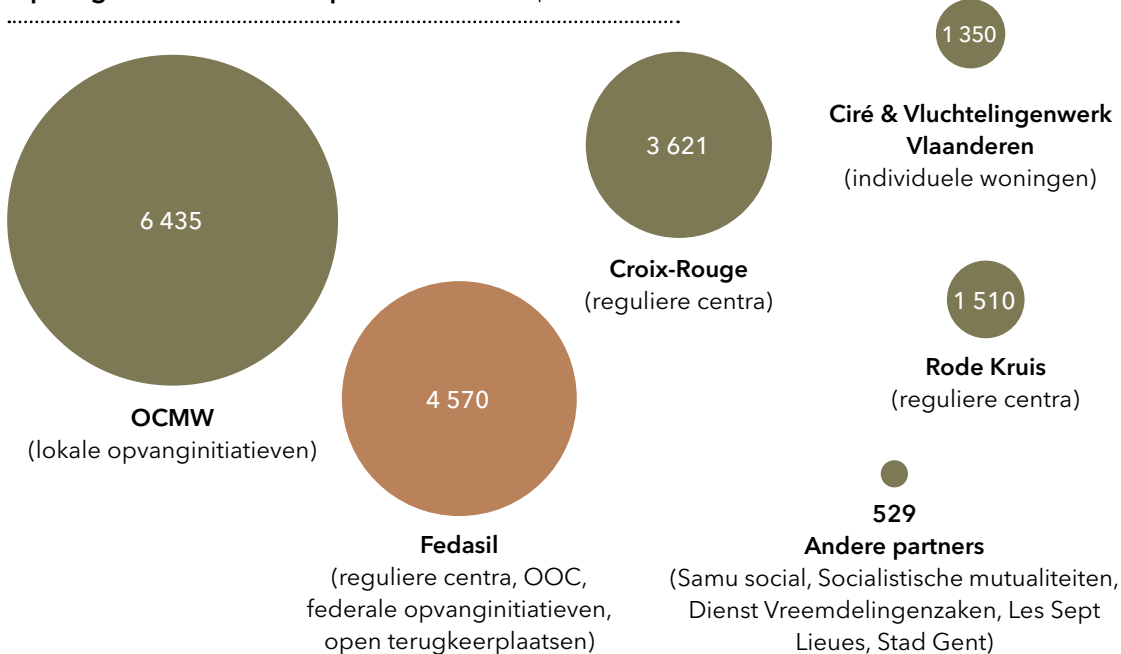
Opgevangen personen (toewijzingen)

Evolutie van de opvangcapaciteit / Situatie eind december van elk jaar

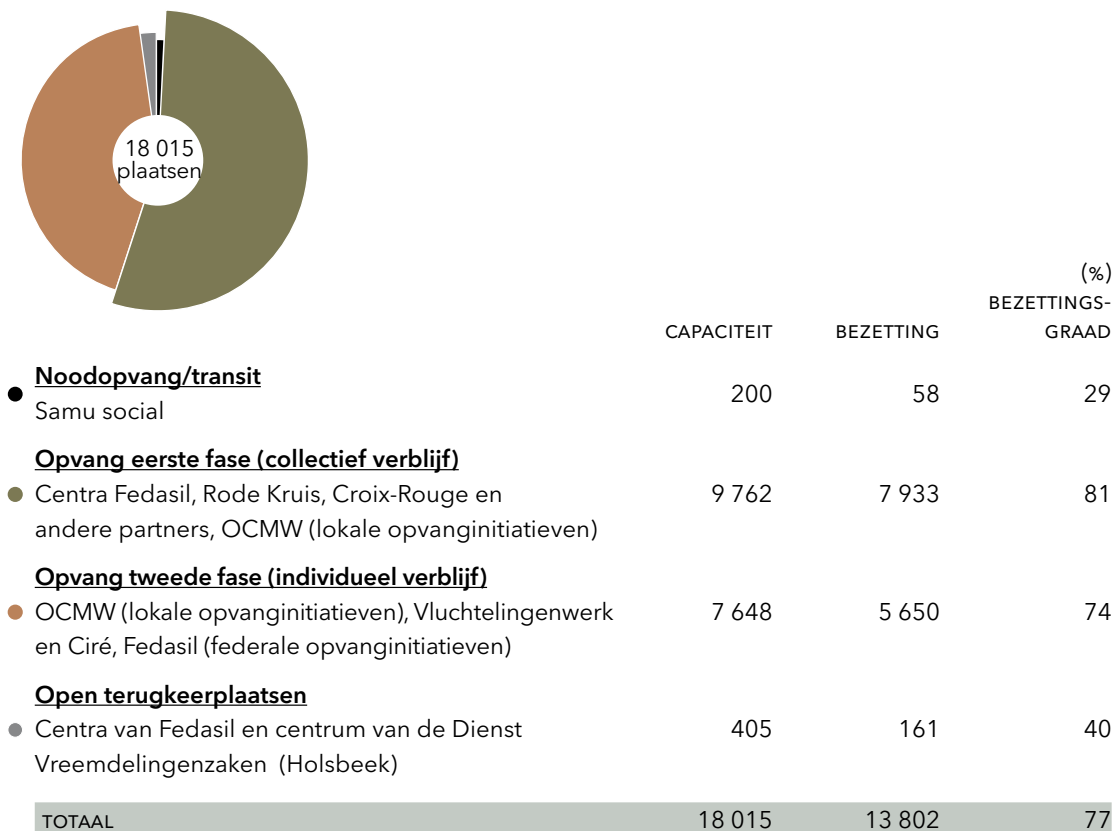
- Reguliere opvangcapaciteit (structureel)
- Noodopvang- en transitcapaciteit
- Open terugkeerplaatsen

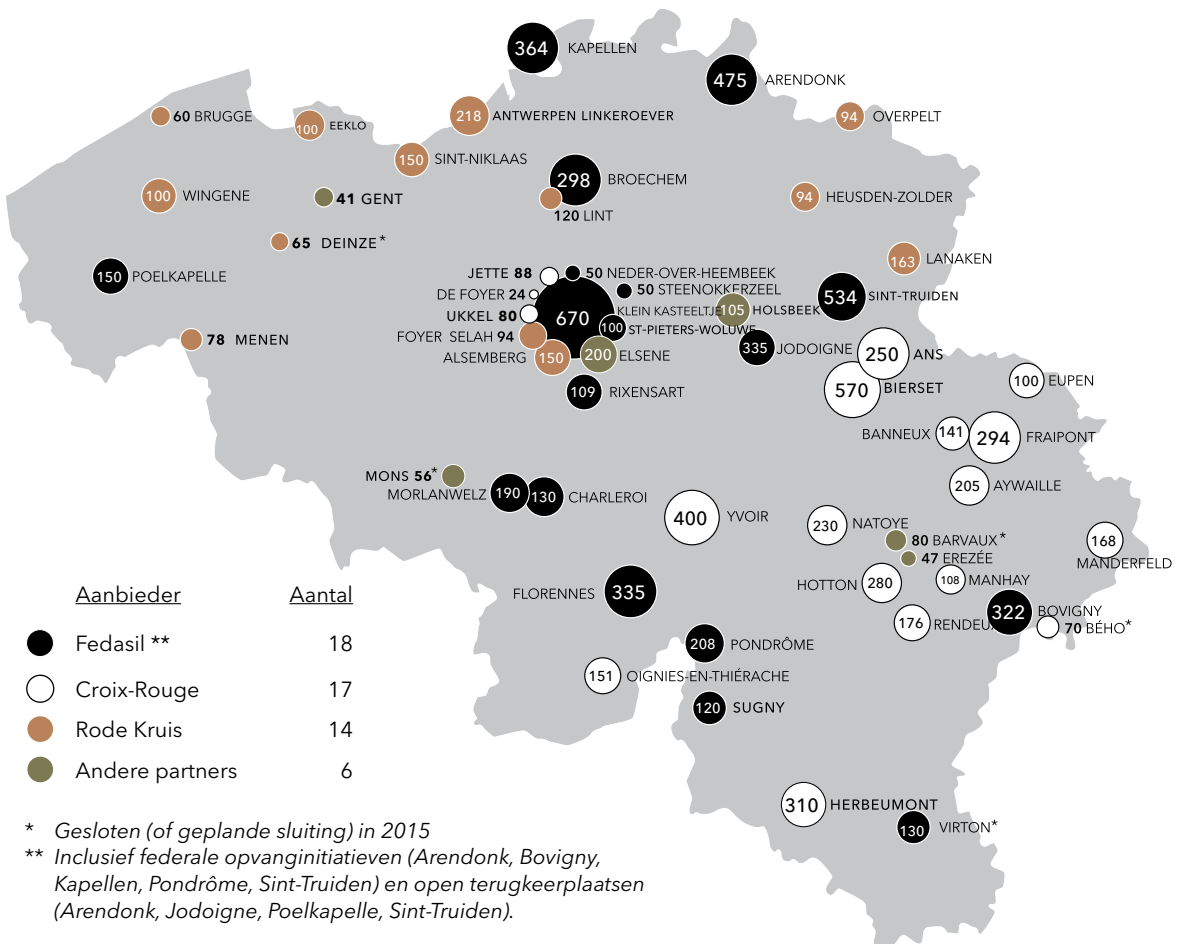
Opvangnetwerk: aandeel per aanbieder / op 31.12.2014

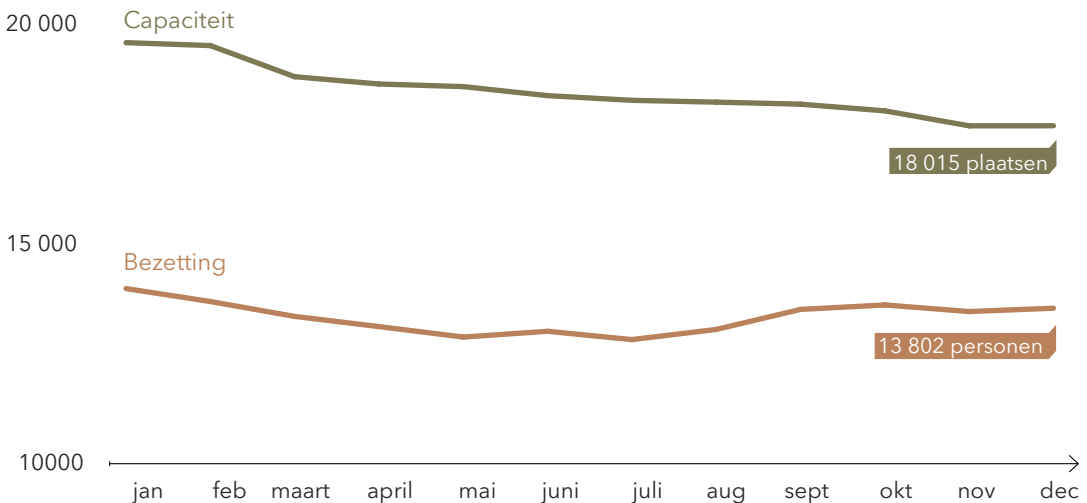
Opvangnetwerk: verdeling en bezetting per opvangfase / op 31.12.2014

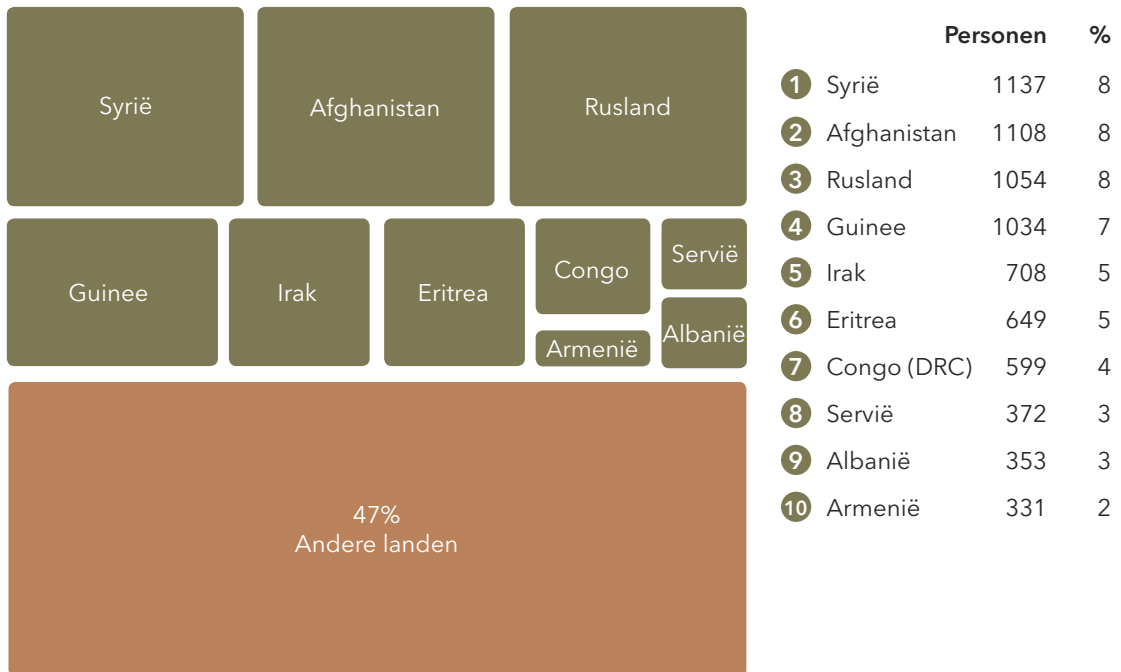
Ligging van de opvangcentra / op 31.12.2014

Evolutie bezetting van het opvangnetwerk / Situatie op het einde van elke maand

De 10 belangrijkste herkomstlanden van de opgevangen personen / op 31.12.2014

Gezinssamenstelling van de opgevangen personen / op 31.12.2014

Gezinnen 56%

Alleenstaande mannen 32%

Alleenstaande vrouwen 8%

Niet-begeleide minderjarigen 4%

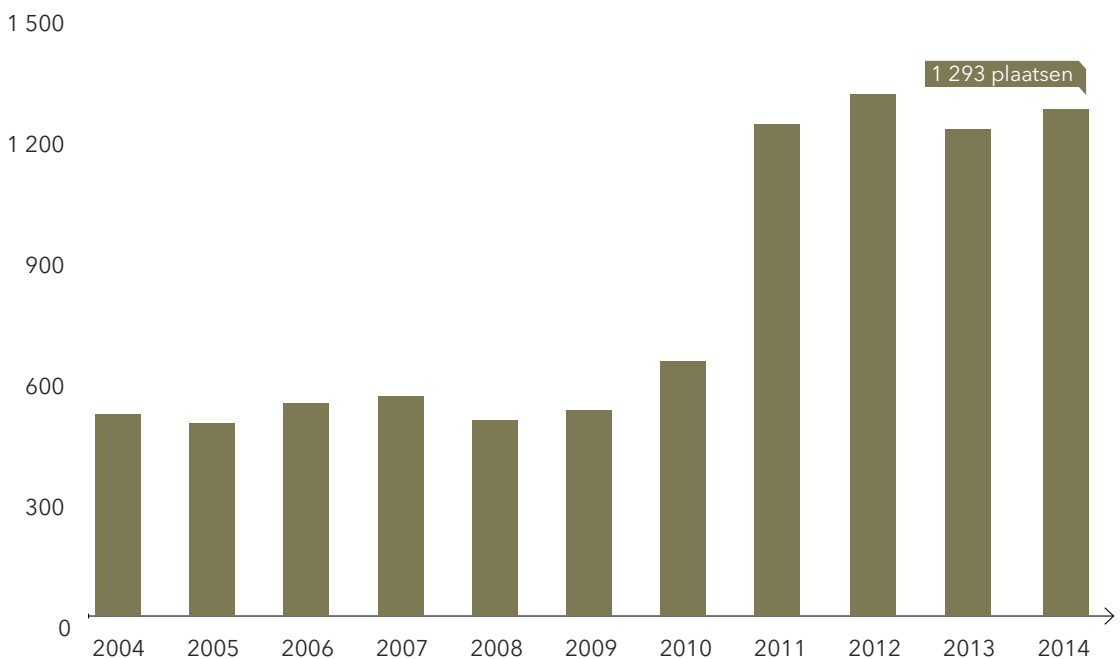

Administratieve status van de opgevangen personen / op 31.12.2014

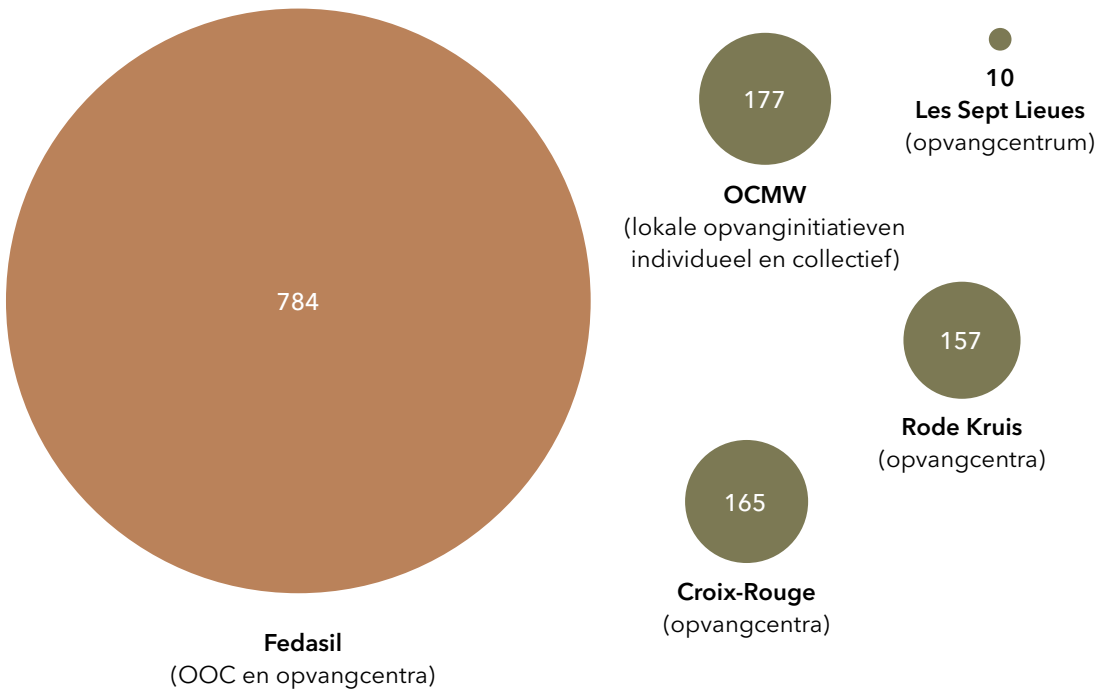
	%
Personen met een lopende asielprocedure (DVZ, CGVS of RvV)	68
Personen in beroep bij de Raad van State	< 1
Personen met een verblijfsvergunning (erkende vluchtelingen, subsidiaire bescherming, geregulariseerden)	10
Personen die nog in de beroepstermijn zitten	10
Uitgeprocedeerde personen die een verlenging van hun verblijfstitel hebben gevraagd of gekregen	6
Uitgeprocedeerde personen binnen de termijn van een bevel om het grondgebied te verlaten (BGV) of in afwachting van een BGV	4
Personen in het terugkeertraject (open terugkeerplaatsen)	1
Niet-begeleide minderjarigen die geen asielaanvraag indienden	< 1
Gezinnen die illegaal in het land verblijven en die worden opgevangen in het kader van het KB van 24.06.2004	3

Evolutie opvangcapaciteit voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV)

Situatie eind december van elk jaar

Opvangcapaciteit voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV): aandeel opvangpartners / op 31.12.2014

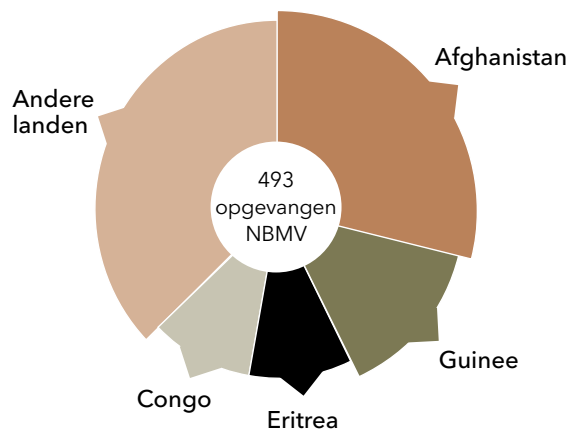
NBMV: opvangcapaciteit per fase

op 31.12.2014

	PLAATSEN	BEZETTING (%)
Eerste fase		
Observatie	120	64
Fedasil		
Tweede fase		
Stabilisatie	1 023	30
Fedasil, Croix-Rouge, Rode Kruis, OCMW		
Derde fase		
Begeleid zelfstandig wonen	150	76
OCMW, Les Sept Lieues		
Totaal	1 293	38

Belangrijkste herkomstlanden van opgevangen NBMV

op 31.12.2014

Vrijwillige terugkeer

In 2014 keerden 3.587 personen* terug naar hun land van herkomst met het Belgische programma voor vrijwillige terugkeer. 1.405 van hen kregen ook hulp bij de re-integratie.

Met gemiddeld 300 personen per maand blijft het aantal terugkeerders in 2014 hoog, maar toch is er een daling met 20% ten opzichte van het jaar daarvoor. De daling situeert zich voornamelijk in de categorie asielzoekers, aangezien minder personen asiel aangevraagd hebben in 2013 en begin 2014. Hierdoor keerde een kleiner aantal asielzoekers, al dan niet uitgeprocedeerd, vrijwillig terug in 2014. De grootste groep die vrijwillig terugkeert blijft de groep van migranten die illegaal in het land verblijft (58%).

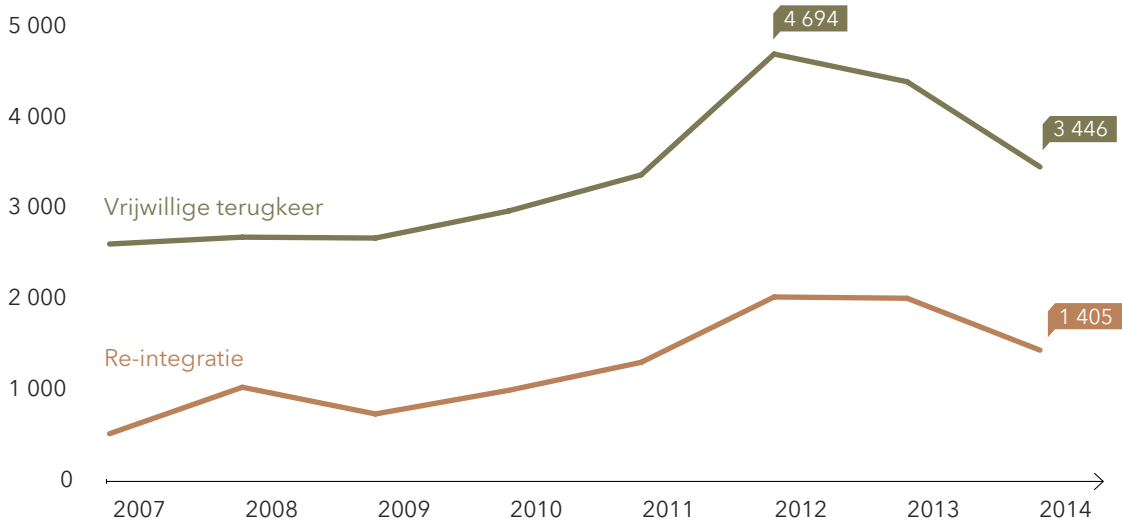
Wat betreft de nationaliteiten zijn Roemenië, Rusland en Oekraïne samen goed voor 40% van

de terugkeerders. In 2013 keerden 105 personen vrijwillig terug naar Roemenië, in 2014 waren dat er maar liefst 573. Dankzij deze stijging staat Roemenië op nummer één. De andere meest voorkomende bestemmingen zijn de Balkanlanden (Servië, Kosovo, Albanië), Mongolië en Brazilië. De vrijwillige terugkeer naar Brazilië blijft dalen in 2014. Op de lijst van bestemmingen staan ook veel landen uit Sub-Saharaans Afrika.

Voor heel wat landen is er ook hulp bij de re-integratie voorzien, in het bijzonder voor landen in de Kaukasus waarnaar veel personen terugkeren: Rusland (Tsjetsjenië en Dagestan), Georgië en Armenië.

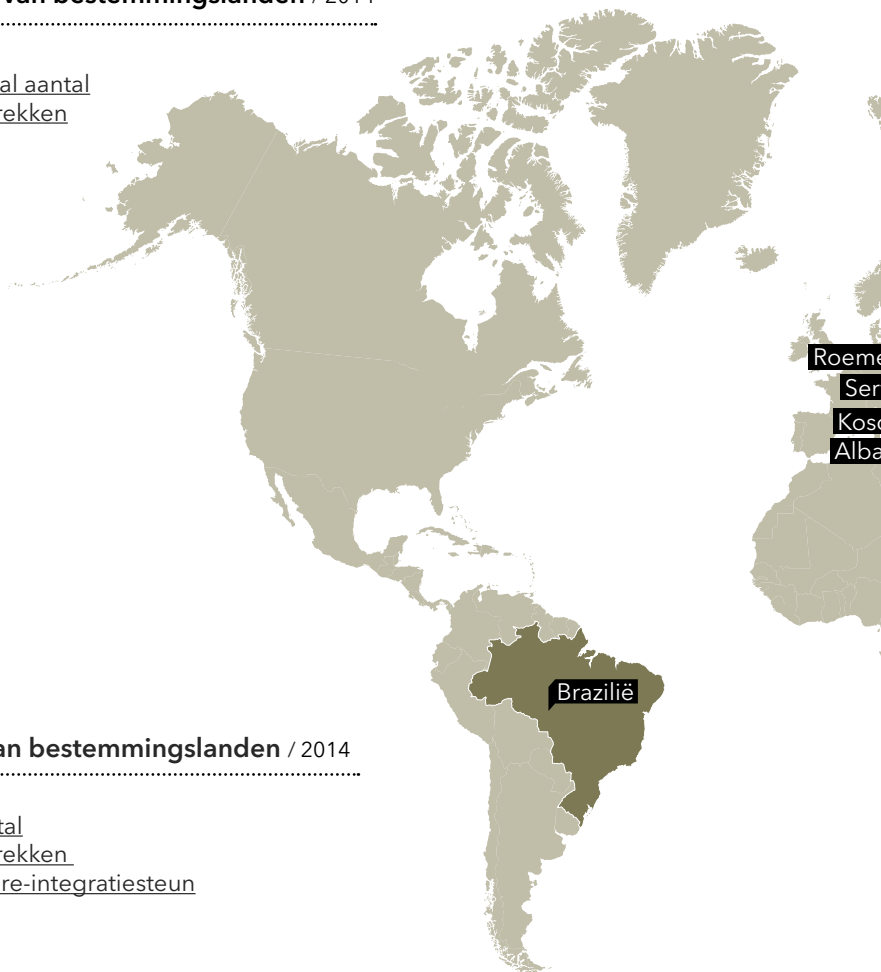
* Cijfer op basis van de terugkeerreizen georganiseerd door Fedasil, IOM (3.446) en Dienst Vreemdelingenzaken (141) in 2014.

Evolutie vrijwillige terugkeer vanuit België (aantal personen) (Bron Fedasil en IOM)

Vrijwillige terugkeer: top 10 van bestemmingslanden / 2014

	<u>Totaal aantal vertrekken</u>
1 Roemenië	573
2 Rusland	436
3 Oekraïne	428
4 Brazilië	211
5 Servië	163
6 Georgië	127
7 Mongolië	125
8 Kosovo	117
9 Armenië	116
10 Albanië	97

Re-integratiesteun: top 10 van bestemmingslanden / 2014

	<u>Aantal vertrekken met re-integratiesteun</u>
1 Rusland	394
2 Georgië	107
3 Armenië	91
4 Kazachstan	46
5 Irak	45
6 Macedonië	44
7 Oekraïne	44
8 Servië	38
9 Nepal	37
10 Azerbeidzjan	30

Internationale activiteiten

Hervestiging van vluchtelingen

In het kader van het Europese hervestigingsprogramma heeft België zich ertoe verbonden om in 2014 en 2015 vierhonderd vluchtelingen op te vangen.

In september 2014 heeft het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) 75 Syrische vluchtelingen geselecteerd. De meesten van hen waren al meer dan een jaar op de vlucht en verbleven in Turkije (Istanboel, Mardin en Gaziantep). Fedasil is in november naar Istanboel gereisd om deze groep te ontmoeten en hen te informeren over hun toekomstig leven in België.

De eerste hervestigde Syrische vluchtelingen zijn in december 2014 aangekomen, met de hulp van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) en het Belgische consulaat in Istanboel. Ze werden eerst zes weken lang opgevangen in de opvangcentra van Fedasil in Pondrôme en Sint-Truiden.

Fedasil heeft de zoektocht naar huisvesting gecoördineerd via een oproep aan de OCMW's. In totaal werden 17 OCMW's geselecteerd die een geschikte huisvesting aanboden. De hervestigde vluchtelingen worden gedurende minstens 12 maanden opgevolgd door het OCMW en de twee NGO-partners van het hervestigingsprogramma: Convivial en Caritas International. www.hervestiging.be

Europese expertise

Fedasil is al verscheidene jaren actief op het internationale forum. Het Agentschap coördineert met name twee Europese overlegplatforms: EPRA (European Platform of Reception Agencies) voor het uitwisselen van strategische informatie over

opvang, en CSI (Common Support Initiative) voor de samenwerking tussen Europese landen op het vlak van vrijwillige terugkeer.

Het Agentschap is ook betrokken bij Europese netwerken als het EMN (Europees Migratienetwerk) voor het verzamelen van informatie over migratie en bij operationele samenwerkingsprojecten als het ERIN (European Reintegration Network) voor de ondersteuning bij de re-integratie in meerdere landen van herkomst.

Hiernaast nemen experts van Fedasil deel aan korte missies van EASO, het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken. EASO is een agentschap van de Europese Unie dat streeft naar de ontwikkeling van een gemeenschappelijk Europees asielstelsel, vooral door de samenwerking tussen de lidstaten te verbeteren en door de staten die onder grote migratiedruk staan te ondersteunen.

In 2014 maakten medewerkers van Fedasil deel uit van teams van experts die door het EASO naar landen in nood werden gestuurd. Het Agentschap stelde zijn expertise ter beschikking in Bulgarije (opleiding van juristen en evaluatie van de vorderingen op het vlak van opvang), in Griekenland (opleiding van personeel voor coördinatie en voor de opvanginfrastructuur), in Italië (analyse van het beheer van de opvangcapaciteit) en in Cyprus (ondersteuning van het opvangsysteem en versterking van het beheer van het opvangcentrum in Kofinou). Experts van Fedasil maken ook deel uit van een multidisciplinair team met collega's uit verschillende lidstaten dat werkt aan een opleidingscurriculum voor de opvang.

Fedasil is belast met de opvang van asielzoekers en andere doelgroepen in België. Fedasil staat in voor de kwaliteit en gelijkvormigheid binnen de verschillende opvangstructuren. Daarnaast coördineert Fedasil het programma voor vrijwillige terugkeer vanuit België.

Deze balans herneemt de belangrijkste gebeurtenissen en cijfers van het jaar 2014 op vlak van opvang en vrijwillige terugkeer. U vindt meer informatie en nieuws over onze organisatie op de website **www.fedasil.be**

Een en al opvang